

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám.
bóvá a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
bóvá a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetői irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével minden nap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 31. szám.

Szerda, február 8.

Rónay Jenő a bankkérdésről.

— február 8.

Tegnap őr országgyűlési tudósításunkban röviden már közöltük Rónay Jenőnek Torontálvarmegye nyugalmazott főispánjának a nagykomlói kerület jelenlegi országgyűlési képviselőjének felszólalását a bankvitában.

Rónay Jenő felszólalásai a parlamenti viták értékes mozzanatait képezik s a közpályán szerzett tapasztalatai, szónoki készsége, mélyreható komoly érvei mindig élénk figyelmet keltenek s megérdemlik, hogy minél szélesebb körben megismerjék fejtegetéseit.

Ilyen értékes és általános figyelmet érdemlő beszéd az is, amelyet tegnap mondott a bankvita során a képviselőházban, ahol nemcsak a munkapárt, de az egész ház érdeklődéssel hallgatta komoly értékes magasszínvonalu beszédét.

Nem mulaszthatjuk el tehát, hogy a torontáli képviselők csoportja e kimagasló tagjának tegnapi beszédét bővebben ne ismertessük s azért terjedelmes kivonatban adjuk itt tegnapi beszédét. Beszéde így hangzott:

T. Ház! Meg vagyok győződve arról, hogy hiru kísérletet végeznek, ha az ezen oldalról elhangzott és érvekben oly gazdag felszólalások után még csak meg is próbálkozom azzal, hogy a t. tuloldal a beismerésig meggyőzzem arról, hogy jelenleg elfoglalt álláspontjuk ezidő szerint helytelen. Tagadhatatlan, hogy a most folyó vitában a t. tuloldalnak harci terepe kedvezőbb a miénkénél. Nem azért, mintha onnan igazságok hangzanának el, hanem azért, mert egy nemzeti intézmény felállítására sarkalván, hazafias szövegekkel önkik inkább mehetnek küzdelembe. A mi feladatunk sokkal nehezebb. Megfontolva és érvekkel meggyőzve kell vitatnunk azt, hogy a nemzetnek az öt feltétlenül megillető joggal, egy nemzeti intézmény felállításával ezidő szerint célszerűen nem rendelkezhetünk. Nem is azért szólalok fel, hogy önöket meggyőzzim kísérlejem meg, hanem inkább azért, hogy ezen hazafias szövegeknek külső hatását néhány gyakorlati érvnek felhozásával igyekezzem lehetőleg gyengíteni. (Halljuk! Halljuk!)

Mielőtt azonban beszédem lényegére áttérnék, méltóztassanak megengedni, hogy az épen most elhangzott beszédek egy némelyik részét rektifikáljam és azoknak tarthatatlanságát legyőzzem. (Halljuk! Halljuk!)

A kamattal.

Az egyik igen t. szónok ur károsnak mondta a közös bank által a jelzáloghitelnél alkalmazott alacsony kamattal. Azt állította, hogy ezzel a nagyközönséget csak prédaságra szoktatjuk. Hát t. Ház, érvül felhozni azt, hogy a hitelkereső közönségnek hátrányára van, ha olcsóbb kamattal mellett kap kölcsönt, csakugyan talán egy kissé merész. Merész állítás különösen akkor, mikor köztudomásu, hogy a jelzáloghitelket nem mindenkor azért vette igénybe a nagyközönség, mert épen kölcsönre lett volna szorulva, hanem azért is, hogy az eddig fennálló jövedelmi pótdoból ez uton szabaduljon.

A másik állítás, amelyre reflektálni akarok, az, hogy egyik előttem szóló t. képviselőtársam azt mondotta, hogy Ausztriában, ha önálló bankot akarnának felállítani, bizonyosan nem szólalna fel ellene a képviselőházban senki sem. Hiszen az osztrákoknak volt önálló osztrák bankjuk és ebből az önálló osztrák bankból csinálták az osztrák-magyar közös bankot. Ez az állítás tehát

igen alkalmas arra, hogy hangulatot csináljon vele a t. képviselő ur, de magva nincsen. A tuloldalról felszólt — ha nem csalódom — Batthyány Tivadár gróf t. képviselőtársam álmodta meg, hogy ha bekövetkeznék az, hogy ő feisége maga elé idézven miniszterelnökünket, azt mondaná neki: Kedves miniszterelnököm, állítsa fel a magyar bankot és akkor — amit nem képezlek — miniszterelnökünk minden fentartás nélkül elfogadná ezt az ajánlatot, lejönné és azt mondaná: Kedves Justh és Holló, állítsátok fel a magyar bankot, — azt hiszem épen önök, t. tuloldal, lennének a legnagyobb zavarban mert kétely fészkelne hazafiasan gondolkozó szívükben, hogy vajjon a majdan felállítandó magyar banknak meg bírják-e szerezni a magyar részvényes-többséget.

A bankkérdés és a kivándorlás.

Méltóztattak azután a t. tuloldalról a közös és az önálló bank kérdésével szoros kapcsolatba hozni a kivándorlást. És az én véges eszemmel akárhogy töröm rajta a fejemet a szoros kapcsolatot e két kérdés között nem találom, mert gyakorlati ember lévén, nagyon jól tudom, hogy künn, a periferiákon a kivándorlást sohasem az osztrák-magyar bank viselkedése okozta. A kivándorlók nagy része kalandra vágyik, a másik része elmeleg szerencsét próbálni akkor is, ha az osztrák-magyar bank kamatába még egy perccel alacsonyabb lenne.

Az önálló bankról.

Ezek előrebocsátása után felszólalásom valódi tárgyára térek át és kijelentem, hogy én kezdetül fogva az önálló magyar jegybanknak ezidőszéri felállítását sem célszerűnek, sem szűrésnek nem találtam. Ilyen értelemben nyilatkoztam programbeszédemben; ezen az állásponton állva bizta rám kerületem az ő képviselőt. De ha nem is lett volna eredeti meggyőződésöm ez, az onnan és innen elhangzott beszédek után most bizonyára az volna. Hiszen a t. tuloldalról elhangzott eléggé számos felszólalás, az idegen és rég elmúlt időknak tudósaira való hivatkozás, a hazafias frázisok, melyeket a tuloldalról hallottunk, kételyt támasztottak az én kebelemben, hogy vajjon a t. tuloldalnak ebben a kérdésben önálló véleménye is van-e. Hisz felszólalásait, elfoglalt álláspontjukat leginkább azzal indokolták, hogy ez is, az is, meg amaz is azt mondta. Eggyel azonban adósak maradtak és én még egyetlen szót sem hallottam itt elhangzani, hogy miért szükséges tehát olyan imminensül épen most, a jelen pillanatban az önálló magyar bankot felállítani, mikor egyhangulag elismerték, hogy épen a közös bank közös intézményeink legjobbika, hogy ugy is mint jegybank, ugy is mint hitelforrás feladatának a közös intézmények között leginkább megfelel.

Figyelemmel hallgattam t. tuloldal az összes felszólalásokat. Ezt nemcsak én állítom, hanem épen a tuloldalról egyik képviselőtársam e napokban a folyosón beismerte előttem, hogy én vagyok talán az egyedüli ezen az oldalon, aki figyelemmel hallgatom az önök felszólalásait. De e sok hazafias szólam, a sok hivatkozás között nagynehezen csak három érvet bírtam kibogozni, amelyek alapján önök az önálló magyar jegybank felállítását óhajtik és ugyanez alapon nem akarják a közös bankszabadságot meghosszabbítását.

Azt mondják ugyanis, hogy az önálló magyar jegybankot fel kell állítani, mert a nemzet akarja. Másodszor fel kell állítani azért, mert csak így lehet önálló gazdasági berendezkedésünket elérni és csak ez alapon lehet gazdasági megerősödéshez jutni. A közös bank szabadságmát pedig nem akarják meghosszabbítani azért, mert bár — mint előbb említém — beismerik azt, hogy ez közös intézményeink legjobbika, ugy is mint jelzálogbank, ugy is mint hitelforrás, mégis félnek attól, hogy a bank részvényesei többségének nem magyar faji jellege

mellett a bank vezetésében könnyen változás állhatna be. Ennél több érvet, t. tuloldal, összes felszólalásaikból nem bírtam meríteni.

Nézzük ezeket az érveket egyenként. Azt mondják önök, hogy az önálló magyar nemzeti bankot fel kell állítani, mert a nemzet akarja. Hát t. tuloldal, ez nagy tévedés. Hogy a nemzet az önálló magyar nemzeti bank felállítását ezidő szerint nem akarja, azt fényesen dokumentálta az utolsó választásoknál, mikor nekünk adott többséget, ahikről önök maguk sem merik állítani, hogy ezidő szerint az önálló magyar bankot akarjuk. De éppen az a nemzet, amelyet önök akarnak a feltétlenül általános, titkos, közsegenkénti választás útján az alkotmány sáncába bevezetni, éppen az a nemzet nagyon keveset törődik azzal, vajjon önálló vagy közös banktól kapja-e meg azt a hitelt, amely hiteltre jogos igénye van. Ez a nemzet akkor kívánja az önálló bankot, ha ugy magyarazzuk nekik odakünn, hogy akkor lesz pénz, mint a polyva és lesz hitele annak is, akinek kölcsönben nincs. De ha ugy magyarazzuk meg az önálló nemzeti bankot, miként azt magyarázni kell, akkor ez a nemzet az önálló bank kérdésével vajmi keveset törődik.

Azt mondják azután, önök, t. tuloldal, hogy fel kell állítani az önálló magyar nemzeti bankot azért, mert az önálló magyar berendezkedésnek ez az alapja és csak önálló gazdasági berendezkedés mellett juthatunk gazdasági megerősödéshez. Már bocsássanak meg, t. tuloldal, ez olyan filius ante patrem. A gyakorlati életben ugy látjuk és a gyakorlatnak minden jelensége arra mutat, hogy az önálló banknak nem okvetetlen, de elválaszthatatlan következménye az, hogy gazdaságilag megerősödünk. Sőt megfordítva. Hogyha gazdaságilag meg vagyunk erősödve, az önálló bank, mint erett gyümölcs, magától az öntökbe hull. (Ugy van! jobb felől.)

Hát nem tudnak önök elképzelni, t. képviselőtársaim, önálló bank mellett egy nyomorult nemzetet? (Mozgás balfelől.) Okvetlenül következik az, hogyha mi felállítjuk az önálló magyar nemzeti bankot, hogy akkor meg fogunk gazdagodni? En azt merem állítani, t. képviselőház, hogyha gazdaságilag megerősödünk, akkor az önök felszólalásai nélkül is létre fog jönni az önálló magyar nemzeti bank.

Azt mondják a tuloldalon, hogy a közös bank szabadságmát nem akarják meghosszabbítani azért, mert félnek a vezetőségben esetleg beállható változásoktól. A t. tuloldalnak ez az érve helyes. Ezt az érve: mi is elfogadjuk, azok is, akik az Osztrák-Magyar Bank szabadságmát meghosszabbítását tervezik, mert éppen ezen félelemnek a kifolyása, a bank alapszabályok 1. §-ában felvett azon intézkedés, hogy a bank alapszabályszerűleg kötelezve van arra, hogy bármiként változzék a vezetősége, a magyar érdekeket paritás szerűleg kiszolgálja. És hogyha félnek a bank vezetésében beállható változásoktól — hiszen változások fordulhatnak elő mindig és fordulnak is elő — méltóztassanak visszatéríteni azokra a változásokra, amelyek a bank vezetőségében eddig előállottak és hazafias örömmel konstatálni kell önöknek is, hogy minden változás, ami eddig a bank vezetésében történt, a magyar érdekek nagyobb kiszolgálására vezetett. (Helyesleés jobbfelől.)

A terminus és a készfizetések.

A t. tuloldalnak ezen érvei talán nem egészen állanak meg. Nem értem különben azon igyekezeteket sem, hogy miért akarják az önálló magyar nemzeti bankot 1911-re felállítani? Miért olyan sürgős az most? Miért nem akarják önök az önálló magyar nemzeti bank felállításának az idejét kitolni arra az időpontra, amikor az önök által meghosszabbított vámszerződések lejárnak és amikor valamiképpel egyidejűleg elintézhető az önálló bank kérdését, hogyha addig a készfizetéseket fel nem vesszük?

SZALLITÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO FIOK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota. (Szerbtemplom-utca) Telefon 139. **PERL MÓR ÉS FIA : SZALLITÓK** Iroda: Szerb hitközségi palota (Szerbtemplom-utca) Telefon 139

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközlünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsijainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

4-54 22 ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.

A készízetések tekintetében, ami részünkől történt felszólalásokban előforduló eltérések alapot nyújtanak a t. tulajdonok, hogy az ezen oldalon mutatkozó nézeteltérések rámutassanak. Pedig ezen felszólalásokban eltérés nincsen. Gróf Tisza István t. képviselőtársamnak épp úgy igaz van, mint Madarassy Beck Gyula t. képviselőtársamnak. Mert addig, amíg a készízetések felvételének állami szempontból, a világ pénzügyainak szempontjából óriási fontossága van, addig igaz van t. képviselőtársamnak, Madarassy Beck Gyula bárónak, hogy künn a periferiákon a készízetések felvételének semmi jelentősége nincs, ez azokra nézve egészen lényegtelen. Sőt nemcsak, hogy lényegtelen, de künn a készízetésért, az arannyal való fizetésért nemcsak, hogy nem rajognak, hanem az emberek igyekeznek attól szabadulni. Régi tisztviselő koromból tudom, hogy amikor az adóhivatalt kedvezni akart nekem és aranyban utalta ki a fizetésemet, én voltam az, aki legjobban megütöttem ezen. De nemcsak én vagyok így ezzel, hanem így vannak künn a periferiákon mindannyian. Hát miért ellenzik akkor a t. tulajdon, hogy a közös bank szabadalma meghosszabbítottassék? Én ertem rá nem tudok találni, ha csak nem Hock igen t. képviselőtársamnak azon kijelentésében, hogy vannak pillanatok az életben, mikor nem kell az okosabbak szavára hallgatni.

Rám az eddigi tárgyalások azt a benyomást tették, hogy hátár önköi vadolnak ezzel minket, mégis önköi állnak Wien szolgálatában. Mert ez a bosszú tárgyalás valóban alkalmat nyújt nekik meggyőződnie arról, hogy Magyarországon az alkotmányos élet szűnőfélben van. Amikor is önköi azon erősködnek, hogy ne az önköi által is elismert nagy többség akarata teljesüljön itt a törvényhozás szentélyében, akkor bő anyagot nyújtanak Wiennek és Ausztriának, hogy a mi alkotmányos életünk komolyságában ne bízzék. És méltóztassék a t. tulajdon megiszni még azt, hogy ha az önköi által sürgetett általános titkos választói jogot a törvényhozó testület netalán életbelepteti, a kisebbség nem lesz mindig olyan hazafias, mint amilyen hazafiasnak önköi magukat a jelen pillanatban képzelik.

En a törvényjavaslatot az 5 § al együtt, a melyhez a részletes vita során felszólalni alkalmam lesz, elfogadom. (Ének eljenzés és taps jobbfelől. A szónokot számosan üdvözlék.)

HIREK.

Tájékoztató.

Február 18. Közigazgatási bizottsági ülés.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 6 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás jelentése. Február 8.

Barométer súlyedő, délután 1:38 órákor: 7538 mm. Hőmérséklet: maximum — 18. C°, min. — 17.0 C°. Csapadék: —. Felhőzet: Nb 10 Szélirány és erősség: NW 6.

Jóslat a következő 24 órára: Széles. Hideg. Később enyhébb.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perctig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perctig; felhőzet: Ci — fűtőfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, Nb — oszlopfelhő, Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — párnyfelhő, Cu—St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — észak S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság: 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szélereősség: 0 — szélcsend, 8 — nagy vihar.

— Az építési bizottság ülése. Nagybecskerek város építési bizottsága ma délután 3 óra or dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melynek egyes fontosabb javaslatait lapunk holnapi számában közöljük.

— Elismerés a nagybecskereki iparos továbbképző tanfolyamért. A nagybecskereki iparosok továbbképző tanfolyam előadói: Sreitmán Antal, Cserey Gyula, Török Ferenc, Cigler Béla és Fischer Mór a következő elismerő levelet kapták:

A nagyméltósági kereskedelemügyi miniszter ur, 90485/910. VII. B. sz. rendelete folytán tudomására kell adnunk, hogy szives szolgálatát ezidő szerint sajnálatunkra igénybe nem vehetjük. Eng-dje meg Tekintetességed hogy az iparosok továbbképző tanfolyamoknál való eddigi buzgó és lelkes közreműködéséért igaz hálánkat és köszönetünket fejezzük ki. Együttal annak a reménynek adunk kifejezést, hogy kiváló szolgálatát a jövőben megint igénybe fogjuk vehetni. Kérjük ez okból, sziveskedjék nemes ügyünknek a hazai iparosok szakirányú nevelésének eddig tapasztalt jóindulatát fontartani. Budapest, 1911. február 6-án. Kiváló tisztelettel G. aul Karoly, a m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatója.

— Községi tisztújítások. Mint Szerbaradáról jelentik, ott tegnap délelőtt tartották meg a községi tisztújítást Tulics György központi tb. főszolgabíró elnöklésével. Községi bírónak Marjanov Trivat, albirónak Tódits Zsivát, esküdteknek Tyószity Mladent, Popov Milant, Szlankamenac Dusant és Markov Vélykót, pénztárosnak pedig Nénin Lázárt választották meg.

Totaradácson is tegnap tartották meg a választást, ugyancsak Tulics György tb. főszolgabíró elnöklésével. A választás eredménye itt a következő: Községi bíró lett Jalovszki Adam, albiró Litavszki György, esküdtek Pekár Pál, Hrubik György, Hrubik János, és Vara Tamas, pénztárosnak pedig Való Jánost választották meg.

— Ordít a farkas. Hátborzongató rémes ordítás hangzik ejjelente a hóborította mezőségeken, erdők széléen, alvó falvak közelében. Ordít a farkas... Az erdők, elhagyott nádasok, üzött, vert proletár dudája, amelyet a nyomorúság megedzett, megkeményített, most már fölajdul az éjszakák 16-20 fokok hidegétől. Beleordít a sötétségbe s verben forgó szemekkel, csikorgó fogakkal vonul a falvak alá, ahol védett helyen összebujva remegnek az ólakban, istállóokban szolgalelkű kiuzsorázott állattársai s lesi az alkalmat, amikor fagytól és éhségtől csikorgó fogait belevághatja azok jól táplált meleg husába... És azután menekül és masnap, harmadnap megint csak hangzik ordítása a fagyos éjszakában. És hangos a hósvatagok, hóborította erdők éjszakája, mert ilyenkor többet ordít a farkas, mint eszik.

Ilyen farkasordító hideg szakadt most néhány napja hirtelenül reánk. Zord hegyek tájkán nem ritka ez a hideg, de nálunk azoknak a bizonyos legöregebb embereknek is meg kell erőltetniök emlékeztetük, hogy hasonló kemény hidegekről beszélhessenek. Zerus alatt a tizenhetedik fokig, sőt még alább is összezsugorodik a hőmérő higánya éjszakánként s nem sokkal emelkedik nappal sem. Valószínűleg farkasordító, fogcsikorgató hideg vesz körül bennünket s ez kétszeresen keserves nekünk, akik évek óta már nem is láttunk telet. Szép fehér poetikus ez a téli világ — belülről a meleg szobákból, de bizony az emberiség proletárjainak éppen úgy faj, mint az állatvilág proletárjainak, sőt talán jobban, mert nekik nincs meg az a szabadságuk, ami ezeknek s még csak az aklok melegébe se húzódhatnak be.

Jó, hogy február van s jó, hogy már fülünkbe csilingelnek március havának betűi s a napok multával a csikorgó hidegben is egyre több reménnyel várhatjuk a szuros, csipős téli szél után a langy fuvalmat, a szint, a ragyogást, a szabadulást, amikor még a farkas is nevetve, szerelmesen csahol...

— Nagybecskerek város egészsége. Dr. Weiterschan Jozsef városi ügyvezető orvos most készítette el Nagybecskerek városának f. évi január hórlól szóló egészségügyi jelentését. A kimutatás szerint az elmúlt hónapban 69 születéssel szemben összesen 58 haláleset fordult elő és pedig: hét éven alóli korban meghalt 24, hét éven felüli 34. A közkórházban meghalt 3 helybeli és 9 idegen beteg. Az egyes halálokok a következők: kanyaróban meghalt 2, vörhenyben 1, számarhurutban 4, tifuszban 1, gyermekhasmenésben 1, tüdővészben 8, veleszületett gyengeségben 5, gutaütésben 3, szervszívhajban 5, tüdőgyulladásban 4, egyéb természetes halálok következtében pedig 22. Külérőszak okozta haláleset az elmúlt hónapban 2 esetben fordult elő. Ami a város általános egészségügyi viszonyait illeti, a mult hónaphoz képest határozott javulás konstatalható, amennyiben a születések száma szaporodott, ellenben a halálozásoké csökkent. Hevenyrágályos betegségek csak szórányosan fordultak elő. Trachomára megvizsgáltak 119 gyanús beteget, de ezek közül egy sem volt trachomás. Rendőrorvosilag 6 esetben volt vizsgálat. Az országos betegápolási alap terhére 63 szegénysorsu beteg részesült orvosi ellátásban. A közkórházban felvettek 397 beteget, elbocsátottak pedig 350 gyógyultat. A városi menedékházban 35 férfi és 15 nő, az árvaházban pedig 26 gyermek volt ellátásban. Hevenyrágályos betegségek után 13 gőz, és 5 formalin-fertőtlenítéssel egybekötött lakatsztítás volt. Az élelmiszerek piacát szintén több ízben megvizsgálták s a tapasztalt rendtelenségekről jelentés ment az egészségügyi hatóságoknak.

— Beszüntetett hajójáratok. Mint Panceváról jelentik lapunknak, a Panceva—Belgrad—Zimony között közlekedő helyi hajójáratot a nagy jégzajlás miatt további intézkedési, beszüntették.

— Elégett hajó. Nem közönséges tüzeset fordult elő tegnap Nagybecskereken. A Vasárter mögött fekvő Usztaván ugyanis Nikolin Milán kormányosnak egy a partra vontatott s javítás alatt álló rozszant uszályhajója tegnap este 7 óra tájban kigyulladt. A tűz a hajó belsejében keletkezett s pár perc alatt az egész hajót hatalmas lángnyelvek nyaldosták körül. A tűzoltóság hamarosan kivonult a veszedelem színhelyére, menteni azonban már semmit nem lehetett s így a hajó teljesen elégett. A rendőrség nyomban a helyszínen megindította a vizsgálatot, azonban a tűz keletkezését pontosan megállapítani nem lehetett, valószínű azonban, hogy gondatlanságból keletkezett. A kár néhány száz korona.

— A hálósobák réme, a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexionel történetek próbák, beigazolódtak, hogy Cimexia nemcsak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a paték rögtön kiszradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexion mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Kollariéh gyógyszerárában Nagybecskereken és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél Bártfán. 34—13 11

Mulatság.

Farsangi naptár.

Február 11. Vasuti altisztek táncvigalma
Február 18. A szerb egyházi dalárda dal estéje

*. A munkásképző-egyesület mulatsága. A Nagybecskereki Munkásképző- és Tarsas-egylet folyó évi február hó 11-ikén a „Pest”-színháza összes termeiben zárkőru jux-estélyt rendez. Belépő-díj személyenként 1 korona, előre váltva 80 fillér. Kezdeté este 8 órákor. Jegyek előre válthatók: Homa Kálmán, Bäuerle Testvéreknel és az egyleti tagoknál. Az estély műsora a következő: 1. Magyar népdalok. Éneklő: Polyák Jozsef. A kis vasalónő. Éneklő: Murbach Katica. 2. Bál az u'kaparónál. Dialog. Szereplők: Radnai Ervin; Weber Adam, Zsembere Aranka; Vilmos Juliska. 3. Részlet a „Cigány szerelem” című operettből. Éneklő: Murbach Katica és Polyák Jozsef. Ewas lustiges zum lachen. Előadja: N. N. 4. Ki a nyertes? Bohózat 1 felvonásban. Szereplők: Tenyer Győző, Benkocz János, Csiba István. 5. Most, amikor minden virág nyílik. Éneklő: Borka Mihály. Fasching-Scherz. Előadja: N. N. 6. Tánc.

* Mulatság Klekken. Mint Klekkről jelentik lapunknak, az ottani dal-egyesület a napokban este fényesen sikerült hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendezett a Grosz-féle vendéglőben, melyen egy a klekkiek, valamint a környék színe-java impozáns számban jelent meg. A hangversenyt Schuster „Farsangi-induló”-jával nyitotta meg a dalárda, majd Hoffman L., Petry N., Zahner J. és Petschner A. egy felvonásos bohózatot adtak elő. Ezután ismét a dalárda énekelt, majd Hoffman L., Dama A. és Welder N., majd utánuk Kraj U., Zahner J., Heinlein A. és Jungheim A. adtak elő bohózatokat, befejeztül pedig a dalárda elénekelt Szűgyi: „Ébresztő”-jét. Ugy a dalárda, valamint az egyes műkedvelők osztalton sikert arattak s a közönség minden számtal zajosn megtapsolt. Előadás után fényes reggelig tartó vidám táncmulatság volt. Itt említjük meg, hogy a sikerből nagy rész illeti meg Weber Lőrincet, a község kántortanítóját, aki egy a betanítás, valamint a rendezés körül buzgó tevékenységet fejtett ki.

Esküdtszék.

Az élet mélységeiből.

— Gyermekgyilkos anya. —

Az élet mélységeinek sötét nagy árnyéka húzódott el ma az esküdtzéki teremben. Radu Rózi nevű szárcsai születésű 19 éves leány állott ma az esküdtzék előtt, gyermekgyilkosság miatt vádolva s élete történetje az élet szörnyű mélységeiből tár elénk egy borzalmas képet.

A szerencsétlen teremtes ezeltől 5 évvel hagyta el apját-anyját s alig 14 éves korában vadházasságra lépett Maics István fényli napszamosal, akitől Flóri nevű leánya született. Maics egy darabig békességben élt vele, azonban hamarosan ráunt a gyermekasszonyra, akinek a sorsa ettől a perctől kezdve elviselhetlenné vált a férfi mellett. Az asszonyka elkeseredésben ott is hagyta Maicsot s gyermekét szüleinél helyezte el, ő maga pedig egy módosi éjjeli mulatóhelyre állt be. Szülei azonban szintén hamarosan megunták a gyerektartást s

elküldték neki 4 éves gyermekét Mó osra. A mulatóhely tulajdonosnéja alítólag szintén megtiltotta neki, hogy a gyermeket magánál tartsa. A szerencsétlen asszony erre kijelentette, hogy gyermekét beviszi Temesvárra s az ottani gyermekmenhelynél fogja elhelyezni. Tavaly okt. 6-án elismert, azonban nem Temesvárra, hanem Keresztés felé s a község határában kétségbeesésében s elkeseredésében a tőtesről a Temes folyóba dobta a gyermeket, aki oda is veszett. A négy éves kis gyermek holttestét október 14-én találták meg a Temesben s a csendőrség hamarosan ki is nyomozta a borzalmas bűncselekmény minden egyes részletét.

Igy került az ügy a nagybecskereki esküdt-bíróság elé, mely ma foglalkozott a bűncselekménynyel. A mai tárgyaláson Junker János törvényszéki bíró elnökölt. Szavazóbírák voltak: Junga Adár és Szilágyi Lajos, jegyző Polkusházy Sándor, ügyész Czenger Nándor, védő Vászity Endre, orvosszakértők pedig dr. Magyar Károly és dr. Schimpl János.

Radu Rózi vádlott beismeri a bűncselekmény elkövetését s azzal védekezik, hogy a kétségbeesés, a szűkség és nyomorúság kényszerítették őt arra, hogy gyermekét elpusztítsa. A vádlott után a tanukat hallgatták ki. Itélet csak délután lesz.

§ Halálós végű verekedés. Herbai András beodrai illetőségű, 20 éves napszámos ismeretes bűnygyében a nagybecskereki kir. törvényszék, mint esküdt-bíróság tegnap délután ítélkezett. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Herbaist s e verdikt alapján a kir. törvényszék őt szándékos emberölés bűntette miatt 5 évi fegyházra ítélte. Ugy a vádlott, mint a védő semmisségi panaszát jelentették be.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése. —
— A bankvita. — Az unalom napja. —
Interpellációk. —

Budapest, febr. 8. (A „Torontál” eredeti táv.) A bankvita sok-sok szürke napja között a mai nap a legszürkébbek közé való. Valósággal az unalom napja. Üres ülésterem, ásítózás és teljes érdektelenség — ez a mai ülés képe. Végül néhány interpelláció.

Ná v a y Lajos elnököl az ülésen, a melyen alig néhány képviselő van jelen. Előterjesztései után

több helyi érdekű vasutról szóló törvényjavaslatot terjeszt be Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter. Ezután folytatják

a bankvitát, amelyen ma Kun Béla és Bizony Ákos ellenzékiek beszélnek a javaslat ellen. Az ülés végén

interpellációk vannak. Haydin Imre, Madi-Kovács János, Pozsgay Miklós és Ráth Endre interpellálnak.

A király Budapesten.

Budapest, febr. 8. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma délután 1 órakor onnan külön udvari vonaton Budapestre utazott. A király február végéig marad Budapesten, amely idő alatt a budai királyi várpalotában több udvari ünnepség lesz.

A delegációból. — A hadügyi költségvetés.

Budapest, február 8 (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága tegnap délután 5 órakor ülést tartott, amelyen a közös hadügyi költségvetést tárgyalta. Az ülésen Schönauich báró közös hadügyminiszter kifejtette expozéját s részletesen szólt a véderő reformjáról. A hadügyminiszter előterjesztései felett élénk vita indult meg, amely késő estig tartott. A vitában Bakonyi Samu a katonai terhekkel szemben a nemzeti követelések teljesítését sürgette. Mezőssy Béla pedig az iránt érdeklődött, hogy miből fedezi Magyarország az óriási költségeket.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök hosszabban reflektál a felszólalásokra. Kifejtette, hogy Magyarországra a katonai terhekből csak a kvóta arányában, tehát 37% erejéig esik kötelezettség, a fedezetről pedig egyes adónemek fejlesztésével gondoskodnak. A nemzeti követelésekre vonatkozólag kijelenti, hogy azoknak egyik fontos pontja az új katonai büntető eljárás már megfelelően el van intézve, a többiekre nézve pedig a kormány fentartja a kilences bizottság programját.

Uralkodók utja.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Péter szerb király e hó 14-ikén utazik Rómába, az olasz udvar meglátogatására. A király Zágrábon, Laibachon, Mestrén keresztül megy egyenesen Rómába. A szerb királyt Milovanovics külügyminiszter kíséri olaszországi útján.

Szentpétervári jelentés szerint Miklós orosz cár ez év tavaszán Délfranciaországba utazik. A cár Ausztrián keresztül veszi útját s meglátogatja királyunkat is.

A német trónörökös beteg.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinbe érkezett jelentések szerint a német trónörökös ázsiai útjában megbetegedett. Berlinben most nagy aggodalommal várják a további híreket.

Anarkista összeesküvés a montenegrói király ellen.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Cettinjből jelentik, ott elfogtak egy anarkistát, akiről kiderült, hogy egy összeesküvő anarkista társaságnak a tagja, amely gyilkos merényletet tervezett Nikita király ellen.

Határidő-üzet.

Budapest, febr. 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdé déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (februárra)	22.78—
Buza (áprilisra)	21.74—
Rozs (áprilisra)	16.48—
Zab (áprilisra)	17.16—
Tengeri (májusra)	11.62—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Közgazdaság.

A közgazdasági bank évi jelentése.

Nagybecskerek, február 8.

A nagybecskereki közgazdasági bank szombaton tartott közgyűlésén az igazgatóság a következő jelentésben számolt be a bank lefolyt évi tevékenységéről:

Tisztelt közgyűlés! Intézetünk nyolcadik évi működéséről beszámolván, mindenekelőtt van szerencsénk jelenteni, hogy igazgatóságunk az 1908. évi március hó 28-an tartott rendkívüli közgyűlésen nyert felhatalmazás alapján 500 db új, 200 korona névértékű részvénynek 260 kor. árfolyamon leendő kibocsátását elhatározta. A kibocsátott részvények tulajgyeztettek. Az igazgatóság a redukcio jogával élt és megállapította a részvényesek névjegyzékét. Az 1910. évi június hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlés jóváhagyta az igazgatóságnak az alaptőke felemelése körül tett összes intézkedéseit. Az új részvényesek részvényenként 260 koronát, összesen 130.000 koronát fizettek be, melyből 100.000 korona az alaptőkéhez, 30.000 korona felpenz pedig a tartalék-alaphoz csatolta. Ezáltal alaptőkénk teljesen befizetett 600.000 koronára, a tartalék-alap pedig — az idei dotáció nélkül — 170.000 koronára emelkedett.

Intézetünk fennállása óta ez a harmadik tőke-felemelés, melylyel üzletbarátaink fokozódó igényeinek és intézetünk pozíciójának tettünk eleget. Alaptőkénk ezen ismételt felemelése folytán, a saját tőkének és üzletünk forgalma közötti mindig szem előtt tartott helyes arány nemcsak biztosított, hanem ezáltal lehetővé vált üzletünket az eddigi egészséges alapon tovább fejleszteni.

Az elmúlt év eredményét feltüntetik zárszámadásaink adatai, ezekből kétségtelen, hogy üzletünk minden ágában erőteljes fejlődés és haladás mutatkozik. Ez a haladás két körülményben találja magyarázatát, elsősorban a föld nagymérvű kelendőségében, miáltal különösen amortizacionalis-köicsön állományunk — mely saját vagyonunk lekötése nélkül egy hosszú évekre kiterjedő és visszatérő járadékot biztosít intézetünk részére — növekedett, másodsorban abban, hogy intézetünk vezetősége a hitelüzletek terén mutatózó erős versenyben azon volt, hogy a hitelügynöket gyorsan és olcsón kielégítse.

A nyereség felosztására vonatkozó javaslatunkat a következőkben van szerencsénk előterjeszteni: A tisztelt közgyűlés rendelkezésére áll 76.284.48 korona, melyből fordítassék: 1. osztalékra 2500 részvény után a 18 kor. = 45.000—, 2. tartalék-alapra a) alapszabály szerű dotáció 5628.45, b) rendkívüli dotáció (ezzel tartalék-alapunk 185.000 koronára emelkedik) 9331.55, összesen 14.960—, igazgatósági jutalekora 12.000—, 4. tisztviselők jutalekora 2000—, 5. adományokra 800—, a fennmaradó 1534.48 korona az 1911. évi veszteség- és nyereségszámlára vitessék át.

Ezek után kerjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék az 1910. évre vonatkozó és a felügyelő-bizottság által megvizsgált és elfogadott zárszámadásokat, úgy a mérleget, mint a veszteség- és nyereség-számlát jóváhagyni, a nyereség felosztására vonatkozó javaslatunkat, a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után elfogadni és megengedni, hogy minden részvény 1910. évi 8. számú szelvénye a közgyűlést követő naptól kezdve 18 koronával beváltassék.

„PIPUL”-pasztilla

sósórszesz kivonat.

Legelősebb és legjobb házi-szer minden reumatikus fájdalomknál.

5-ször olcsóbb a kész sósórszesz-nél, mert
1 „Pipul”-pasztilla ára . . . . . 12 fill.,
1 1/2 deci tiszta spiritusz ára . . . . . 30 „
1/4 deci víz ára . . . . . 2 „
tehát 2 deci otthon készített sósórszesz ára 42 fill.
míg ugyanannyi kész sósórszesz ára 2 korona.

Gyártja: **Nikolits-gyógyszertár**
Nagybecskerek, Gabona-tér.

Törvényileg védve. — Ár 12 fillér. — Telefon 161

Nyilttér.

E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

K Ö S Z Ö N E T.

Mindazoknak, akik az elhunyt felejt-hetetlen férj, apa, após, nagyapának,

Schimala Jánosnak

a temetésén részt vettek, különösen pedig a nagybecskereki ipartestületnek, a katonai hadastyán-egyletnek és a róm. kath. legényegyesületnek a részvét e megnyilvánításáért ezuton mond köszönetet

Gerold Jakob

és a gyászoló család.

213—1.1

452. sz. 1911.

A csenei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Csene községében elhalálozás folytán megüresedett **községi jegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

A jegyző évi javadalmazása: 1. Kézpénzfizetés állami kiegészítéssel együtt 1600 kor., 2. 100 kor. utiátalány, 3. természetbeni lakás és 4. magánmunkálatok után aszabályrendeletileg megállapítottak.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi L. t.-c. 6. §-ában, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában körülírt képesítésüket, eddigi működésüket és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1911. évi február 18-ig hivatalomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást 1911. évi február hó 20. d. e. 9 órakor fogom Csene községében megtartani.

Csene, 1911. évi február hó 6-án.

Uzbasich,
főszolgabíró.

Ez az alkalom az igazán

Legolcsóbb, legjobb, legtisztább világítás!
 Ujdonság! **Újdonosság!** Páratlan olcsóság!
Újdonosság! a modern világítási technika páratlan csodás alkotását, a gázt önfejlesztő

„Rádium gázizzólámpát“?

Ha nem, siessen és ne mulassza el az alkalmat mielőbb megismerni!
 Nincs korom, nincs füst, teljesen szagtalan, nincs bél, nincs tisztítás, veszély kizárva, legegyszerűbb kezelés, nem kell semmiféle bevezetés!

Minden lámpa önmagában véve fejleszt a szükséges gázt, hordozható és meglepően kellemes fehér, intenzív fényt ad.
 Olcsóságuknál fogva rövid idő alatt önmagukat kifizetik, mert 100 gyertyafény erősségű tiszta kellemes fehér fényük mellett csak 2-2½ fillért fogyasztanak óránként.

A „Rádium“ izzólámpa felső basinjába, „Rádium-olaj“ használtatik, melyet minden állomásra bermentve szállítok.
 Lakások, irodák, vendéglők, folyosók, termek és utcák világítása!

Lámpák izzófényéggel már 22 koronától kezdve!
 Tessék részletes illusztrált árjegyzéket kérni! Számításon elismerő levél!

Üzletemben bárkinek fizembe helyezve bemutatom; esetleg kívánatra megbízottamat kiküldöm!
 A „Rádium“ izzólámpa Auer világlámpa-találománnyával az Auer éggel van elítelve.

Berényi Bódog
 vas- és érczárkereskedés Alapítva 1870
Nagybecskerek. 36-10.9
 Telefon 223.

Ne Lámpák izzófényéggel már 22 koronától kezdve!

Nincs többé gyomorfájás!
 A szabadalmazott **Kakukfű keserű**
 (elix. fum. off.) házi szer

nehány napi használat után teljesen megszünteti a makacs étvágytalanságot, hányingert, gyomor idegességet, hasmenést és mindennemű gyomorfájást. Egy üveg ára 80 fill. nagy üveg 2 K.

Főraktár: **Török József** gyógyszerháza, Budapest.
 Nagybecskereken egyedül kapható:
Kollarich Gábor
 gyógyszerháza, Melencei utca.

Vidékre 6 kis 3 nagy üvegnél kevesebb nem szállítatik. (47-10.4)
 Óvakodjunk az utánzatoktól. Csak akkor valódi, ha a dugón és kupakon elix. fum. off. védjegy rajta van.

A nagybecskereki izr. hitközség előjáróságától. 20. szám. 1911. 208-11

KÖZGYÜLÉS.

Az izr. hitközség képviselőtestülete **vasárnap, f. hó 26 án délelőtt 11 órakor** a hitközség tanácstermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a t. c. tagok tisztelettel meghívottak.

Napirend:

1. Előterjesztése az előjáróság évi jelentésének, zárszámadásának s a számvizsgálóbizottság jelentésének.
  2. A felmentvény megszavazása.
  3. Netáni indítványok tárgyalása.
- Nagybecskerek, az 1911. évi február hó 1. napján tartott előjárósági ülésből.

Az izr. hitközség előjárósága:
Löffler Jónás, titkár.
Dr. Mangold Samu, elnök.
 Jegyzet. Az 1910 évi zárszámadások a titkár hivatalban mindenki által szabadon megtekinthetők.

Egy utcai és négy udvari

Lakás

kiadó.

Bővebbet 211-2.2

BENCZE ANTAL és FIA
 cégnél.

Jegyzői irnoknak,
 esetleg kisegítőnek ajánlkozok régi rendszer szerint vizsgázott, nőtlen, józan, gyors munkás. Nyelvismerete: magyar, német, kevésbé román.
 Ajánlatok „Jegyzői irnok“ cím alatt e lap kiadóhivatalához címzendők.

204-42

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Galosni, báli cipő, báli legyező, báli ruhadiszek

Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F.**

divat-, rövid- és átékkereskedés

Nagybecskerek.

Telefon 201.
Telefon 201.

6-8731

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.